

یادداشت

طاهره فجر داودی

به کارگیری تفویض اختیار به استانداران در راستای حمایت از مردم یا گسترش پسترو فساد؟

کار تخوان فسادزا

طاهره فجر داودی؛ روز گذشته به بهانه استفاده از کار تخوان دوم برای افزایش ۱۵ درصدی قیمت نان در نانواپی‌هایی مشهد و خراسان رضوی که گفته می‌شود فقط مجوز استانی دارد، گزارشی با عنوان «ایجاد بستر فساد مجوزدار در نانواپی‌ها» به چاپ رسید و گفتیم چون این افزایش قیمت، مجوز وزارت کشور را ندارد، روی سامانه نانینو اعمال نشده و برای همین نانواپی‌ها از روش‌هایی مانند کار تخوان دوم یا کشیدن مبلغ اضافی در نانینو استفاده می‌کنند.

در همان گزارش یادآور شدیم وزارت اقتصاد از سال ۱۴۰۲ براساس کارکرد نانینو هر شب ۱۵ درصد به حساب صاحب نانواپی واریز می‌کرد؛ اما پنج‌ماه است این واریز قطع شده و انباشت هزینه تمام شده، کار را برای نانوایان سخت کرده و حالا سهمی را که باید دولت به ناوها پرداخت می‌کرد، مردم به صورت موقت پرداخت می‌کنند تا دولت این مشکل را حل کند.

همزمان با انتشار این مطلب، امیر الله شمقدری، معاون استاندار و دبیر شورای تأمین خراسان رضوی در اظهار نظری رسانه‌ای با اشاره به برخی نابسامانی‌ها در شیوه اعمال افزایش قیمت نان گفته است: «از آنجایی که برای افزایش قیمت نان مصوبه ملی نداشتیم، با توجه به واگذاری اختیارات به استانداران و همچنین جایگاه شورای تأمین استان، موضوع افزایش جزئی قیمت نان در شورای تأمین خراسان رضوی مطرح و با افزایش حدود ۱۵ درصدی قیمت موافقت شد؛ اما اینکه چگونه بهای این افزایش قیمت از مردم گرفته شود، ارتباطی با مصوبه شورای تأمین ندارد و قرار شد مسئولان حوزه اقتصادی، اتحادیه نانوایان، سازمان صنعت، معدن و تجارت و مجامع امور صنفی هر طور که تبعات کمتری دارد، چگونگی دریافت این افزایش قیمت را اعمال کنند».

یک نکته قابل تأمل در جریان پیگیری گزارش روز گذشته طوس وجود دارد که باید آن را متذکر شد و آن بیان این مطلب است که اگر چه دبیر شورای تأمین استان انتخاب شیوه اجرایی را به مسئولان یاد شده سپرده؛ اما در جریان تماس‌های تلفنی برای نوشتن گزارش روز گذشته، همین تصمیم‌گیران یاد شده در متن مصاحبه دبیر شورای تأمین استان، این شورا را به عنوان تصمیم‌گیر در این حوزه معرفی کرده‌ و از مصاحبه خودداری و عنوان کردند این تصمیم ربطی به آن‌ها ندارد!

این در حالی است که حالا دبیر شورای تأمین استان در اظهارات خود تأکید کرده‌ نان به هیچ وجه موضوعی امنیتی نیست و تمام مسئولان موظف هستند در ارتباط با نان اطلاع‌رسانی کنند و شورای تأمین نباید در این زمینه پاسخگو باشد. پس از عملیاتی شدن تصمیمی به این مهمی حالا شاهدیم که مسئولان مختلف در همین روزهای اول از زیر بار مسئولیت این تصمیم و شیوه اجرای آن شانه خالی می‌کنند و یکدیگر را مسئول می‌دانند.

جداً از وجود تناقض‌های مطرح شده در نخستین روزهای اجرای این طرح، می‌توان به جرئت این مطلب را بیان کرد که نه تنها برای اضافه شدن کار تخوان دوم کار کارشناسی دقیق و درخور توجهی صورت نگرفته؛ بلکه به احتمال زیاد تدبیر شایسته‌ای در زمینه نظارت بر شیوه اعمال این افزایش قیمت نیز برنامه‌ریزی نشده و باید به زودی منتظر تبعات این تصمیم باشیم.

شاید مصوبه کشوری نداشتن برای افزایش ۱۵ درصدی قیمت نان بنباه مصلحت استان و تداوم کار نانوایان، تصمیمی قابل بررسی و حتی توجیه باشد؛ اما در زمینه کار تخوان دوم در نانواپی‌ها از نظر شیوه اجرا، مسئولان باید پاسخ دهند که چرا این شیوه در حالی که مصوبه شورای تأمین استان را هم ندارد، به مرحله اجرا رسیده و منطق پشت آن چیست و تبعات آن را چه کسانی و چگونه پاسخ خواهند داد؟

در نهایت باید این نکته را متذکر شد تفویض اختیارات استانی و موفقیت در استفاده از این فرصت می‌تواند برگ برنده مسئولان خراسان رضوی در گرفتن امتیازات مهم‌تر از پایتخت‌نشینان باشد و بهتر است اگر این فرصت‌ها هر چند اندک وجود دارد، مدبرانه از آن بهره‌برداری شود نه اینکه چالشی جدید با اثر مستقیم بر سفره مردم به شبکه مسائل استان اضافه کند.

اخبار

درخواست از معاون اول رئیس جمهور برای حل بحران آب شرب مشهد

نماینده مشهد و رئیس کمیسیون اصل ۹۰ در نامه‌ای به معاون اول رئیس جمهور، ضمن تشریح وضعیت بحرانی تأمین آب شرب مشهد، خواستار تخصیص اعتبارات ملی شد.

به گزارش تسنیم، در بخشی از نامه حجت الاسلام نصر الله پژمان‌فر خطاب به عارف، معاون اول رئیس جمهور آمده است: دستور فرمایید تا در خصوص اختصاص فوری حداقل مبلغ ۴۵ هزار میلیارد ریال از محل بند «م» ماده ۲۸ قانون الحاق سال ۱۴۰۴ جهت تأمین اعتبار بخشی از اجرای پروژه اضطراری تأمین آب شرب مشهد اقدامات لازم معمول شود. همچنین مستدعی است تدابیر لازم جهت هماهنگی با کشور افغانستان به منظور رهاسازی حداقل ۲۰۰ میلیون مترمکعب آب از سد های بالادست سد دوستی حتی الامکان در فصل یخبندان اتخاذ شود.

ضرورت حضور هیئت‌های استانی ایران در قرقیزستان به منظور گسترش روابط اقتصادی و فرهنگی

غلامحسین یادگاری، سفیر جمهوری اسلامی ایران در جمهوری قرقیزستان در حاشیه شرکت هیئت اقتصادی خراسان رضوی در جشن نودمین سالگرد تأسیس منطقه آراوان استان اوش قرقیزستان گفت: حضور هیئت‌های اقتصادی از استان‌های مختلف ایران در قرقیزستان باید به‌طور مستمر انجام شود تا مردمان و تجار دو کشور در زمینه‌های مختلف اقتصادی و فرهنگی با یکدیگر آشنا شوند.

سید جواد موسوی، مدیرکل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی خراسان رضوی نیز در حاشیه بازدید این هیئت از غار موزه ملی و میراث جهانی «سولایمان‌تو» بیان کرد: قرقیزستان ظرفیت‌های چشمگیری در حوزه طبیعت گردی، رتوپارک‌ها و مناظر طبیعی دارد و مقرر شده برنامه‌ریزی ویژه‌ای برای بهره‌گیری مشترک از این ظرفیت‌ها انجام شود.

رئیس دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه فردوسی مشهد همزمان با هفته شهرساز:

طرح‌های توسعه شهری مسئله محور نیستند

عفت رضوی | همزمان با هفته شهرساز، گفتار نخست از سلسله نشست‌های گفتمان توسعه شهری مشهد با عنوان «نگرشی نوین بر ارزیابی اسناد توسعه شهری» در دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه فردوسی مشهد با حضور

استادان و مسئولان حوزه معماری و شهرسازی برگزار شد. رئیس دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه فردوسی مشهد در این نشست با اشاره به ۴۲ پژوهش انجام شده درباره توسعه شهرهای ایران گفت: طرح‌های توسعه شهری در کشور

ما به مسائل توجه نمی‌کنند، یا کمتر توجه می‌کنند. ایمان قلندریان ادامه داد: شاهد مثال در این زمینه نیز این است که اگر پیشنهادهای نهایی یک طرح را بررسی کنیم و از مشاور بپرسیم که هر کدام برای حل چه مسئله‌ای ارائه شده‌اند، پاسخ قانع‌کننده‌ای دریافت نمی‌شود. این نشان دهنده بی‌توجهی‌ها

کم توجهی به مسائل بنیادین است. وی یکی از چالش‌های اساسی را نبود شفافیت در فرایندهای تهیه و تصویب طرح‌ها دانست و افزود: فرایندهای تصمیم‌گیری نیز از گذشته محرمانه تلقی شده‌اند و مشارکت عمومی در آن‌ها بسیار محدود بوده و این در حالی است که شفافیت می‌تواند زمینه‌ساز اصلاحات ساختاری باشد.

رئیس دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه فردوسی مشهد همچنین به تعارض منافع در میان بازیگران کلیدی و نهادهای ذی نفوذ اشاره کرد و گفت: در بسیاری از شهرها، مالکیت‌های بزرگ و نفوذ سیاسی موجب شده منافع عمومی قربانی منافع فردی شود. سلطه بروکراسی، موازی کاری و پیچیدگی‌های اداری نیز بر این مشکلات افزوده‌اند. قلندریان با انتقاد از ضعف نهادهای مردمی بیان کرد: اگرچه شورا‌های شهر به عنوان پارلمان محلی تعریف شده‌اند؛ اما میزان مشارکت واقعی مردم در عرصه تصمیم‌گیری‌ها بسیار اندک است. باید مکانیزم‌هایی برای شنیدن نقدها و پیشنهادهای مردم طراحی شود.

وی همچنین به نبود ارتباط مؤثر میان برنامه‌ریزان و مجریان شهری اشاره کرد و گفت: بسیاری از مشاوران طرح‌های شهری، صرفاً نقش مشاوران را ایفا می‌کنند و در فرآیند تصمیم‌گیری نقش واقعی ندارند. او افزود: باید مکانیزم‌هایی برای شنیدن نظرات مردم در فرآیند تصمیم‌گیری طراحی شود تا بتوان به‌راحتی به‌روزرسانی‌ها را انجام داد.

گزارش

جمعی از بانوان ذاکر و شاعران آیینی، در حاشیه اجلاس پیرغلامان حسینی، میهمان منزل خواهر شهید آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی در مشهد شدند و یاد رئیس جمهور شهید را زنده کردند

اشک و شعر برای شهید رئیسی در محفل فاطمی

داشته هر وقت ساعت بود/ درد نهان مردمت را خوب می‌دید/ آنچه در این مدت ندیدی خواب راحت بود/ وقتی دل دریا یات لبریز غم می‌شد/ راهی مشهد می‌شدی، وقت زیارت بود/ با دولتت عکسی برای یادگاری نیست/ بعد از تو سهم سینه تنها آه حسرت بود/ آن شام که دلواپست بودیم، دانستیم/ صبح شهادت در نگاهت، صبح دولت بود»

عاطفه جعفری نیز شاعر دیگری است که در این دیدار و محفل روضه خانگی، شعری را که برای شهید رئیسی سروده، در حضور خواهر شهید خواند: «مه بود و آه رنگ خبرها پریده بود/ مه بود و ماه‌امتش از غم خمیده بود/ مه بود و باد بین درختان سوگوار/ دنبال بالگرد تو، هرسو دیده بود/ بعد از شبی دقیقه دقیقه امید و بیم/ ساعت به هشت صبح شهادت رسیده بود/ گل داده بود زخم تو در شیب دیزمار/ آتش تمام راه گل لاله

همچنان به شکل صوری، بخشی نگر و بدون بهره‌گیری از چارچوب‌های مفهومی و عملیاتی روشن انجام می‌گیرد. خلأیی که ضمن اینکه اثر بخشی و کارایی سیاست‌ها و برنامه‌های شهری را زیر سؤال برده، موجب گسست میان اهداف توسعه و واقعیت‌های پیچیده و متغیر شهری می‌شود.

■ سندرم برنامه جدید

استاد دانشکده هنر و معماری دانشگاه تربیت مدرس خاطر نشان کرد: ضرورت پاسخ به خلأ داده‌ها، روش‌ها و پژوهش‌های تجربی متناسب، پاسخ به منتقدانی که برنامه‌ها را در بدو تولد مرده می‌دانند یا کاغذ پاره‌ای که هرگز عملی نمی‌شوند، دشوار کرده است.

رفعیان ادامه داد: در نبود ارزیابی، این وضعیت سبب ایجاد شکافی میان برنامه‌ریزی، اجرا و موفقیت نداشتن برنامه‌های شهری در دست‌یابی به اهدافشان شده که «کالکینز» از آن به عنوان سندرم برنامه جدید یاد می‌کند.

وی با مروری بر پیشینه پژوهش‌های مرتبط با ارزیابی برنامه‌های شهری در ایران به آسیب‌های احصا شده در این زمینه اشاره کرده و گفت: ضعف‌های ساختاری در نظام ارزیابی شهری در چهار سطح نظری، نهادی، قانونی و عملیاتی، تحقق ناپذیری طرح‌های توسعه و محتوای غیرواقع‌گرا، نبود توجه لازم به مدل‌ها و روش‌شناسی‌های نوین در ارزیابی، فقدان درک عوامل کلیدی در عدم تحقق کاربری‌ها و سیاست‌ها و نبود تدوین چارچوب‌های بومی و یکپارچه به عنوان آسیب مطرح می‌شود.

■ افق طرح‌هایش از تصویب به پایان می‌رسد

رئیس کمیسیون شهرسازی و معماری شورای اسلامی شهر مشهد با انتقاد از روند تهیه و اجرای طرح‌های شهری اظهار کرد: قراردادهای مشاوران از نظر مبلغ و زمان‌بندی متناسب با حجم کار نیست و کارفرما و ناظر نیز اهلیت لازم را ندارند. کسی که می‌خواهد پروژه را تحویل بگیرد، باید از مشاور یک سر و گردن بالاتر باشد؛ اما در عمل چنین نیست. ضمیر با اشاره به ضعف دستگاه‌های اجرایی و کم‌اثر بودن نقش شورای شهر در فرایند تصویب طرح‌ها افزود: مطالعات و پیشنهادهای شورا عملاً به بایگانی سپرده شده و در کمیسیون ماده ۵ نیز به‌طور جدی قرائت نمی‌شود. این روند سبب شده طرح‌ها با تأخیرهای طولانی مواجه شوند؛ به گونه‌ای که برخی طرح‌ها پس از ۱۴ تا ۱۵ سال تصویب شده‌اند، در حالی که افق زمانی آن‌ها پیش از تصویب به پایان رسیده است.

■ اعتمادسازی با الگوی مشارکتی

معاون شهرسازی و معماری شهرداری مشهد، با اشاره به تجربه‌های موفق بازآفرینی شهری در این کلانشهر گفت: یکی از نمونه‌های بارز شهرسازی مشارکتی در مشهد، ساماندهی محله‌ای با مساحت ۳۲ هکتار و جمعیت حدود ۹ هزار نفر بود که پیش‌تر به‌عنوان منطقه‌ای جرم‌خیز شناخته می‌شد. ما با نگاه فرصت‌محور وارد این محله شدیم و با برگزاری جلسات فراوان در مساجد و گفت‌وگو با مردم، اعتمادسازی و جلب مشارکت اجتماعی را در دستور کار قرار دادیم.

اصغری افزود: خواسته‌های مردم اغلب ساده و ضروری بود؛ از جمله ایجاد پارک، رفع مشکلات بهداشتی، ساماندهی آب‌های سطحی و جمع‌آوری انبارهای ضایعات. با توجه به این مطالبات، شهرداری اقدام‌های عملی را آغاز کرد و همین امر موجب شد مردمی که ابتدا مخالف بودند، به همراهی با مدیریت شهری بپردازند.